

Nederlandse advocatuur relatief weinig gereguleerd

De Nederlandse advocatuur behoort tot de minst gereguleerde van Europa. Alleen Finland, Zweden en Denemarken kennen minder regels ten aanzien van advocaten. Griekenland, Frankrijk en Luxemburg hebben de meeste regels omtrent toetreding en marktgedrag van advocaten.

Dat blijkt uit de vergelijkende studie 'Economic impact of regulation in the field of liberal professions in different Member States' van het Institute for Advanced Studies in Wenen. Het vergelijkende onderzoek is uitgevoerd in opdracht van de directie Mededinging van de Europese Commissie.

De onderzoekers hebben vragenlijsten gezonden naar regulerende organen (zoals de Orde) en relevante overheidsorganen. De vragen hadden betrekking op de toetreding tot het beroep van advocaat, de gedragsregels, recente veranderingen in regulering en de economische positie van de beroepsgroep. Voor wat betreft de economische gevolgen van de regulering werden gegevens betrokken van Eurostat.

Om eenduidige resultaten te krijgen, is er door de onderzoekers een 'regulation index' ontworpen met betrekking tot toetreding (market-entry) en marktgedrag (market-conduct). Zo konden zeer verschillende systemen (vrijwel geen toetredingseisen en nauwelijks marktregulering versus hoge toetredingseisen en veel marktregels) toch onderling worden vergeleken.

De Griekse advocatuur is verreweg het meest gereguleerd. Dat blijkt vooral uit de regels omtrent marktgedrag: er geldt een minimumprijs, adverteren is voor advocaten verboden, er zijn regels ten aanzien van de gekozen locatie en specialisatie, samenwerking met andere be-

roepsbeoefenaren is verboden en bijscholing verplicht. Dat laatste geldt overigens voor de meeste Europese landen: alleen Denemarken, Italië en Zweden kennen geen verplichte bijscholing voor advocaten.

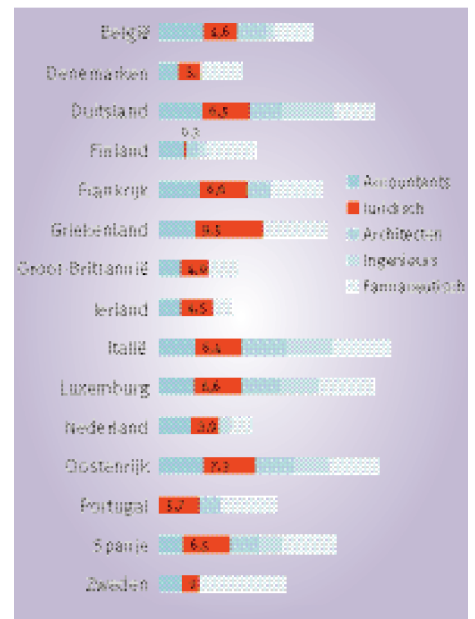
Finland is het minst gereguleerd. Er is geen prijsregulering, adverteren is vrijwel altijd toegestaan, samenwerkingsverbanden zijn altijd toegestaan (ook met niet vrije-beroepsbeoefenaren) en er is geen verplichte opleiding. Wel is in Finland een beroepsaansprakelijkheidsverzekering verplicht.

Overigens lijkt de mate van regulering medebepalend voor de omvang van de privileges van de advocatuur. In Griekenland is advisering over het nationale recht, buitenlands recht en internationaal recht exclusief voorbehouden aan de advocatuur. Tevens beschikken Griekse advocaten over een procesmonopolie bij de gerechten. In Finland beschikken advocaten over geen enkel privilege. Finse advocaten hebben ook geen procesmonopolie.

De Duitse Rechtsanwalt heeft van de Europese advocaten de meeste privileges: hij adviseert exclusief over het nationale, internationale en buitenlandse recht, hij heeft een procesmonopolie bij de gerechten, een procesmonopolie bij bestuursrechtelijke geschillen, hij geeft exclusief advies in belastingzaken en representeert cliënten in octrooirechtzaken. Duitsland staat vierde op de lijst van meest regulerende landen ten aanzien van de advocatuur.

REACTIE COMMISSARIS

Commissaris Monti van de Europese Commissie heeft tijdens een lezing voor de Duitse Orde van Advocaten inmiddels gereageerd op het onderzoek. Volgens hem toont het aan dat het publiek

De 'regulation index': de regulering inzake toetreding (market-entry) en marktgedrag (market-conduct) met betrekking tot vrije beroepen, omgezet in een 'eindcijfer'. In Griekenland is de advocatuur het zwaarst gereguleerd (9,5), in Finland het minst (0,3).

erbij gebaat zou zijn als het beroep van onder meer advocaat minder gereguleerd zou zijn. Hij nodigde de vrije-beroepsbeoefenaren en hun organisaties uit om te reflecteren op de vraag of 'sommige van de beperkingen die teruggaan op middeleeuwse gilden tegenwoordig nog steeds nodig zijn en of ze niet negatieve effecten hebben voor zowel ondernemingen als consumenten.' (LW)

Belangstellenden kunnen tot eind mei op het onderzoek reageren. Het integrale rapport is te vinden op <http://europa.eu.int/comm/competition/index—en.html>

Weghouden verdachte bij getuigenverhoor

Het Openbaar Ministerie (OM) handelt niet in strijd met het EVRM als het in een voorfase van het strafgeding getuigen onder ede laat verhoren zonder dat de verdachte of diens raadsman daarbij aanwezig is.

Dit heeft de Hoge Raad bepaald in het cassatieberoep dat de Staat instelde tegen een uit-

spraak van het gerechtshof in Den Haag. Het gerechtshof oordeelde dat het OM had moeten meewerken aan het verzoek van enkele verdachten om aanwezig te zijn bij een getuigenverhoor onder ede dat plaatsvond in het kader van een rechtshulpverzoek in Canada. De Hoge Raad stelt dat het getuigenverhoor werd gehouden in een voorstadium van de strafzaak, en dat de verdachten de betreffende getuigen

in een later stadium van de strafprocedure kunnen ondervragen.

De kwestie gaat over kaasproducenten die verdacht worden van fraude bij het verkrijgen van EU-exportsubsidies. In het parallel aan het gerechtelijk vooronderzoek lopende onderzoek van het OM, deed de officier van Justitie in Roermond een rechtshulpverzoek aan de Canadese overheid tot het horen van enkele

VERZIN EN WIN

Van de meeste krantenfoto's ziet u meteen wat ze tonen, omdat u weet hoe de wereld in elkaar zit. Maar misschien is het heel anders dan de eerste blik laat zien. Verzin een fotobijschrift en mail, fax of schrijf dat naar de redactie. De scherpste, grappigste, treffendste, ontroerendste inzending wordt beloond met eeuwige roem – publicatie in het volgende *Advocatenblad* – en met een niet onaardige boekenbon. (red.)

Zie voor het adres van de redactie het colofon voorin het blad.

>

getuigen onder ede. Bij het verhoor zouden twee Nederlandse politiefunctionarissen aanwezig zijn. In het rechtshulpverzoek repte de officier van Justitie niet van het verzoek van de verdachten om bij het verhoor aanwezig te mogen zijn. Hun raadsman spande hierop een kort geding aan tegen de Staat. In hoger beroep besliste het

gerechtshof dat de weigering van de Staat om mee te werken in strijd is met het fair trial-beginsel uit het EVRM. Het getuigenverhoor zou immers eenzijdig kunnen zijn. Volgens de Hoge Raad zijn de verdachten echter niet onherstelbaar beknot in hun EVRM-recht, omdat de getuigen in een later stadium onder ede ondervraagd kunnen worden. De

Hoge Raad wijst er overigens op dat het rechtshulpverdrag tussen Canada en Nederland op dit gebied geen rechten of plichten schept voor verdachten en OM. (A. Klinkenberg/Cerberus, zaaknummer: Co1/152HR)

Berichten uit het notariaat

mr. E.E. Minkjan, bestuurssecretaris KNB

Raadpleging over interdisciplinaire samenwerking

Binnenkort kunnen notarissen en kandidaat-notarissen hun mening geven over een ontwerp voor een nieuwe verordening die de interdisciplinaire samenwerking regelt tussen notarissen en anderen. De leden van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie krijgen het ontwerp toegestuurd en zij kunnen daarover hun mening geven aan hun ringbestuur, het equivalent van de raad van toezicht. De ringbesturen adviseren vervolgens de ledenraad, die de verordening vaststelt, vergelijkbaar met het college van afgevaardigden. De Wet op het notarisambt zelf schrijft een dergelijke democratische raadpleging voor.

De Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie heeft in de Wet op het notarisambt opdracht gekregen in een verordening regels te stellen voor samenwerkingsverbanden met andere beroepsbeoefenaren. Die moeten de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de notaris waarborgen. Vorig jaar had de KNB al een concept-verordening opgesteld. Daarin werd geïntegreerde samenwerking met accountants mogelijk gemaakt onder strakke voorwaarden, die ook zouden gelden voor de samenwerking met advocaten. Het voorstel ontmoette nogal wat weerstand, van de eigen achterban en daarbuiten. Sommige notarissen vonden dat alle samenwerking zou moeten worden verboden. Andere

notarissen, vooral van de grote, gemengde advocaten- en notariskantoren, vonden de regels voor hún samenwerking onwerkbaar. Ook de Orde had bezwaren. Daar kwamen de problemen met ENRON bij, met als gevolg dat het ontwerp in de ijskast werd gezet.

Het nu voorliggende ontwerp maakt alleen geïntegreerde samenwerking mogelijk tussen notarissen en advocaten en belastingadviseurs van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs. De verschillende beroepsgroepen moeten zich organiseren in een 'staak', een aan het erfrecht ontleende term. Een staak wordt in de toelichting op het ontwerp beschreven als een verband, waaraan geen vormvereisten worden gesteld. Hóé de staak moet worden georganiseerd, wordt niet voorgeschreven, wel worden voorbeelden gegeven. De notarissen zullen een doorslaggevend stem moeten hebben bij de beslissing over zaken die met de notariële praktijkuitoefening samenhangen. Voor een aantal bestaande interdisciplinaire kantoren zullen de afspraken wat moeten worden aangetrokken, om te kunnen voldoen aan de voorgestelde verordening.

Volgens de planning wordt de ontwerp-verordening in juni door de ledenraad behandeld.